Gemeente
Hardinxveld-Giessendam

Gemeenteraad (Het Debat en Het Besluit) GHG

Raadsvoorstel

Vergadering van 23 september 2021
Gemeente Hardinxveld-Giessendam - Hardinxveld-Giessendam

Auteur: Merlijn Timmers
mi.timmers@hardinxveld-giessendam.nl

Transitie Visie Warmte HG 2021

Voorgesteld besluit

1. De Transitie Visie Warmte Hardinxveld-Giessendam 2021 vast te stellen.

Inhoud

Inleiding
Nederland stopt met het gebruik van aardgas voor koken en verwarmen. Dit besluit is terug te voeren op het Klimaatakkoord van Parijs uit 2015. Dit internationale akkoord dat door bijna 200 deelnemende landen, waaronder Nederland, is ondertekend is verder uitgewerkt in de Klimaatwet en met name het Klimaatakkoord (28 juni 2019). De beslissing te stoppen met het gebruik van aardgas is hierin verder geborgd en gemeenten hebben de verplichting in 2021 een visie vast te stellen op welke wijze de gebouwde omgeving stapsgewijs aardgasvrij wordt gemaakt en overstapt op duurzame warmtebronnen. Deze visie is de Transitie Visie Warmte (TVW). Het afgelopen jaar is in samenwerking met De Warmte Transitie Makers (DWTM) gewerkt aan het opstellen van de Transitie Visie Warmte Hardinxveld-Giessendam 2021. Hierbij is gewerkt op basis van analyses van beschikbare data (uitgevoerd door adviesbureau Greenvis i.s.m. DWTM) en nauw samengewerkt in een werkgroep waarin naast ambtelijke capaciteit vanuit de gemeente ook deelgenomen werd door: Woningcoöperatie Fien Wonen, Netbeheerder Stedin, Provincie Zuid-Holland, en HVC als adviseur t.a.v. warmtenetten. De uitdaging van het opstellen van de TVW is niet alleen een koppeling vinden tussen de warmtevraag en warmtebronnen, maar nadrukkelijk ook kijken op welke wijze de transitie past binnen de samenleving van Hardinxveld-Giessendam. Immers, de omschakeling naar aardgasvrij is er een die samen met de inwoners in hun diversiteit aan rollen (woningeigenaar, huurder, ondernemer, etc.) gemaakt moet worden. Met de visie zoals die nu voorligt is die manier van werken gevonden. De TVW Hardinxveld-Giessendam beschrijft dan ook hoe stapsgewijs de omschakeling plaats kan vinden. Waarbij onderscheid is gemaakt tussen de korte termijn (t/m 2030) en de lange termijn (t/m 2050). De visie is niet alleen het resultaat van samenwerking binnen de projectgroep met genoemde stakeholders; er heeft ook een uitgebreid participatieproces gelopen met diverse bewonersavonden, een online enquête en gesprekken met onder andere betrokken ondernemers.

Beoogd effect
De TVW 2021 beschrijft de wijze waarom de transitie naar een aardgasvrije gebouwde omgeving in 2050 stapsgewijs vorm gegeven wordt. Hierbij ligt de regie bij de gemeente Hardinxveld-Giessendam maar is uitvoering van de transitie een verantwoordelijkheid van gebouweigenaren. De visie is zo opgesteld dat haalbaarheid én betaalbaarheid geborgd blijven. Door te kiezen voor een clusteraanpak

kan goed geïdentificeerd worden waar kansen precies liggen en ontstaat tevens volop ruimte om mee te besluiten voor hen die willen. Maar helpt de aanpak ook antwoorden aan te reiken voor hen die vooral ontzorgd willen worden. Na vaststelling van de visie dient deze aanpak verder uitgewerkt te worden in uitvoeringsplannen, waarbij de kaders voor de uitwerkingsplannen vastgesteld zijn in voorliggende visie.

Argumenten
- Met de het op- en vaststellen van de Transitie Visie Warmte Hardinxveld-Giessendam 2021 voldoet de gemeente Hardinxveld-Giessendam aan de verplichting tot het opstellen hiervan zoals is vastgelegd in het Klimaatakkoord 2019.

- Het op- en vaststellen van de TVW is tevens onderdeel van de Lokale Energie Agenda zoals vastgesteld door raad in januari 2019

- Het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving is een verplichting die landelijk is opgelegd en bij inwoners tot veel vragen en mogelijk zorgen leidt. Met deze TVW is het mogelijk inwoners van adequate informatie te voorzien waarmee enerzijds vragen (en zorgen) beantwoord kunnen worden, anderzijds ruimte ontstaat voor het zetten van concrete stappen welke ook de gevraagde duidelijkheid scheppen.

- De Transitie Visie Warmte Hardinxveld-Giessendam 2021 is een uniek document en volledig toegespitst op de samenleving van Hardinxveld-Giessendam. De gekozen werkwijze biedt veel ruimte voor inwoners (pandeigenaren, ondernemers, etc.) actief onderdeel te zijn van het proces en mee te beslissen over gekozen oplossingen. Daarmee wordt de kracht van de samenleving ten volle benut voor de gevraagde transitie.

- De TVW wordt elke vijf jaar (of zoveel eerder als noodzakelijk geacht) geactualiseerd. Daarmee biedt hij handvatten om te handelen op basis van wat nu haalbaar is maar is er ook ruimte voor het meenemen van toekomstige ontwikkelingen, bijvoorbeeld op technologisch vlak. Oftewel: nu doen we kunnen met ruimte voor innovatie in de toekomst.

Kanttekeningen
- De transitie naar aardgasvrij is geen eenvoudige opgave. Met name in een dorp als Hardinxveld-Giessendam met een grote diversiteit in bebouwing en het (nog) ontbreken van een grootschalige warmtebron is het een hele puzzel. Bij gekozen aanpak en oplossingen zal steeds goed geanalyseerd moeten worden of de gekozen aanpak 'spijt-vrij' is of het beter is toekomstige ontwikkelingen af te wachten.

- Gemeenten dienen de regie te nemen over de transitie naar aardgasvrij. Hoe deze regie precies vormgegeven moet worden is daarbij in grote mate open gelaten. Daarnaast is er (nog) geen wetgeving die pandeigenaren kan verplichten over te schakelen op een aardgasvrije oplossing. Participatie is dan ook sleutel voor dit proces. Het is dan ook aan de gemeente om de benodigde kaders voor participatie te bieden.

- Het vorm geven aan de regierol van de gemeente vergt een flinke inspanning. Hier is tijd en capaciteit voor nodig. Voor additionele financiering van het traject is ondersteuning van het Rijk noodzakelijk omdat anders het risico ontstaat dat de regierol onvoldoende uitgevoerd kan worden.

- Het vaststellen van de TVW en het opvolgend werken aan en met uitvoeringsplannen is een landelijk opgave die door elke gemeente uitgevoerd dient te worden. Hiervoor is wegens het unieke karakter van de transitie ook kennis en expertise van derden noodzakelijk. Gezien het feit dat de opgave geldt voor alle gemeenten in Nederland bestaat het risico dat gevraagde kennis en expertise schaars wordt en lastig in te kopen is.

Financiële informatie
Het vaststellen van de Transitie Visie Warmte Hardinxveld-Giessendam 2021 heeft zelf geen financiële implicaties. Immers, met het vaststellen van de visie is alleen vastgelegd hoe de gemeente beoogd de transitie naar een aardgasvrije gebouwde omgeving vorm te geven. Hierbij dient wel gerealiseerd te worden dat de uitvoering van de TVW wel financiële implicaties heeft. In eerste instantie zal het beschikbare budget gevonden kunnen worden in het werkbudget Duurzaamheid zoals dat vastgesteld is op basis van de Lokale Energie Agenda (2019).

Echter: Om de Transitie Visie Warmte succesvol tot uitvoering te kunnen brengen (regierol gemeenten), maar ook om de transitie naar aardgasvrij (implementatie gekozen oplossingen) haalbaar en betaalbaar te realiseren is additionele financiering vanuit het Rijk onontbeerlijk en als zodanig verwoord in de Transitie Visie Warmte Hardinxveld-Giessendam 2021.

Communicatie
De Transitie Visie Warmte is onderdeel van de Energietransitie als geheel. Wegens het complexe geheel zal de Transitie Visie Warmte stapsgewijs voor inwoners over het voetlicht worden gebracht. Onder andere middels een uitgebreide serie artikelen in Het Kompas, maar aanvullend ook via social media, website, etc.

Vervolg
Na vaststelling van de TVW zullen specifieke uitvoeringsplannen opgesteld worden. Rode draad in deze uitvoeringsplannen is een communicatie- en participatieplan dat beschrijft op welke wijze inwoners geïnformeerd maar vooral betrokken worden bij de transitie naar aardgasvrij. De uitvoeringsplannen zullen zich richten op specifieke delen van Hardinxveld-Giessendam (wijken/buurten) waarbij de focus ligt op haalbaarheid. Die haalbaarheid wordt vormgegeven en getoetst door toe te werken naar zogenaamde Warmteclusters. Dit zijn clusters van woningen met een bepaalde mate van homogeniteit (gecentreerd rondom met name de gevraagde aanvoertemperatuur van warmte voor het betreffende pand). Hierbij wordt nadrukkelijk samenwerkt met woningcoöperatie Fien Wonen welke waar mogelijk het voortouw kan nemen binnen de clusters en zo de voorziene rol als startmotor vorm kan geven. Samen met deze clusters wordt op zoek gegaan naar een passende alternatieve warmtebron. De logische vervolgstap is het implementeren van de gekozen warmteoptie. De gemeente is hier vooral procesbegeleider in en draagt zorg voor het faciliteren van het proces van clustervorming en sturing op de implementatie (kennis en kunde). Los van de clustervorming en het realiseren van aardgasvrije oplossingen biedt isoleren vrijwel altijd handelingsperspectief. Hierbij kunnen temperatuurregimes sturend zijn; hiermee kan onnodige 'over-isoleren' voorkomen worden. Tot slot staat het inwoners altijd vrij zelf een gekozen alternatief voor aardgas te implementeren.

Openbaar
Ja

Bijlagen

1. 210107 TVW Hardinxveld-Giessendam - def.pdf